ZARZĄDZENIE NR 17/2024

Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

z dnia 12 sierpnia 2024 roku

w sprawie wprowadzenia Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli.

Działając na podstawie art. 22b ustawy z dnia 13 maja 2016r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (DZ.U. z 2024r. poz.560), zarządzam, co następuje:

§ 1. Wprowadzam do stosowania Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli, które stanowią załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Wyznaczam psycholog- Panią Annę Sulikowską oraz w zastępstwie- psycholog Panią Magdalenę Kuriatę Dachterę jako koordynatora ds. ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli.

§ 3. Zobowiązuję koordynatorów ds. Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem do zapoznania z treścią zarządzenia pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie
Aldona Porczyńska-Nalewaiko

Załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 17/2024
Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

Wstęp

Naczelną zasadą wszystkich podejmowanych działań podejmowanych przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli jest działanie dla dobra dziecka i w jego interesie. Każdy pracownik traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego potrzeby. Bezpieczeństwo dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej jest priorytetem dlatego, niedopuszczalne jest stosowanie wobec dziecka przemocy w jakiejkolwiek formie. Pracownicy realizując te cele, działają w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych danej instytucji oraz swoich kompetencji.

Standardy ochrony małoletnich obowiązują wszystkich pracowników PCPR oraz osoby współpracujące i zawierają wytyczne dotyczące postepowania w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa i dobra dzieci. Niniejsze Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem zostały opublikowane na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli. Są szeroko promowane wśród całego zespołu pracowników, rodziców zastępczych i innych osób współpracujących z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli.

SPIS TREŚCI

Rozdział 1. Słowniczek pojęć/objaśnienie terminów używanych w dokumencie *Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem*

Rozdział 2. Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich

Rozdział 3. Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników

Rozdział 4. Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy pracownikami instytucji a małoletnimi

Rozdział 5. Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub powzięcia informacji o krzywdzeniu małoletnich

Rozdział 6. Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku małoletnich w instytucji

Rozdział 7. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

Rozdział 8. Monitoring

Rozdział 9. Przepisy końcowe

Rozdział 1.

Słowniczek pojęć/objaśnienie terminów używanych w dokumencie *Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.*

1. **Pracownik PCPR**- każda osoba zatrudniona w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli bez względu na formę zatrudnienia, w tym także wolontariusz i stażysta lub inna osoba, która z racji pełnionej funkcji lub zadań ma kontakt z dziećmi.

2. **Dyrektor PCPR**- Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli.

3. **Dziecko/ małoletni**- każda osoba do ukończenia 18. roku życia.

4. **Opiekun dziecka**- osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, rodzic zastępczy, opiekun prawny.

5. Zgoda rodzica dziecka oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka/opiekunów prawnych. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.

6. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.

7. Dane osobowe dziecka to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

Rozdział 2.

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich.

Pracownicy PCPR w Nowej Soli posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków, zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci. Załącznik nr 1 stanowi praktyczny przewodnik rozpoznawania sygnałów, że dziecko może być krzywdzone. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka należy podjąć rozmowę z opiekunami przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia, motywując do zmiany. Jednocześnie pracownik monitoruje sytuację i dobrostan dziecka podejmując działania prewencyjne w rodzinie.

Rozdział 3.

Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników.

1. Dyrektor PCPR przed zatrudnieniem pracownika zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym- rejestr z dostępem ograniczonym. Zasadzie podlegają także pełnoletni wolontariusze, praktykanci i stażyści.

2. Wydruk z Rejestru należy przechowywać w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza/osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną.

3. Jeżeli kandydat posiada obywatelstwo inne niż polskie wówczas powinien przedłożyć również informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla ww. celów

5. Dyrektor pobiera od kandydata/kandydatki oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej, załącznik nr 2.

6. Kandydat do pracy w procedurze rekrutacji składa oświadczenie o niekaralności, załącznik nr 3.

Rozdział 4.

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy pracownikami instytucji a małoletnimi.

1. Każdy pracownik zobowiązany jest do utrzymania profesjonalnej relacji z dziećmi. Każdorazowo rozważa czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne i uzasadnione. Pracownik działa w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania.

2. Pracownik zobowiązany jest traktować dziecko z szacunkiem uwzględniając jego godność i potrzeby. Zabronione są wszelkie zachowania naruszające godność osobistą dziecka, tj. poniżanie, obrażanie, zawstydzanie, straszenie, krytykowanie, wyśmiewanie. W komunikacji z dzieckiem należy zachować cierpliwość i szacunek. Nie wolno krzyczeć na dziecko w sytuacji innej niż wynikającej z bezpieczeństwa dziecka lub innych osób.

3. Zakazane są wszelkie zachowania związane z naruszeniem nietykalności fizycznej dziecka, tj.: popychanie, szarpanie, kopanie, szturchanie, stosowanie klapsów, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, bicie, policzkowanie, krępowanie ruchów, pozostawienie dziecka w niebezpiecznym miejscu, itp.

4. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Dopuszcza się kontakt fizyczny z dzieckiem w sytuacji trudnej emocjonalnie, w szczególności w czasie interwencji odebrania dziecka

z domu biologicznych rodziców na mocy postanowienia sądu, przewożenia do placówek opiekuńczo-wychowawczych, rodzin zastępczych w celu uspokojenia i pocieszenia dziecka. Dopuszcza się również przytrzymanie dziecka w sytuacjach, gdy w żaden inny sposób nie można powstrzymać go od działań agresywnych lub autoagresywnych oraz w sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych.

5. Pracownik zobowiązany jest do kierowania się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy jego dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie.

6. Pracownik zobowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach pracownik powinien reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic. Należy o takiej sytuacji poinformować Dyrektora PCPR.

7. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.

8. Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów mieszczących się w zakresie obowiązków służbowych pracownika. Jeżeli zachodzi konieczność spotkania się z dzieckiem poza godzinami pracy, pracownik musi poinformować o tym przełożonego oraz mieć zgodę rodziców/opiekunów.

Rozdział 5.

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub powzięcia informacji o krzywdzeniu małoletnich.

1. Zasady i procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletnich przez rodzica/opiekuna zastępczego.

1) W przypadku powzięcia przez pracownika podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia adnotacji urzędowej i przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi PCPR.

2) Następnie powołany zostaje zespół do sp. Interwencji, w skład którego wchodzą Dyrektor i/lub Zastępca Dyrektora, psycholog i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej i/lub inny pracownik wskazany przez Dyrektora PCPR w Nowej Soli.

3) Zespół ds. interwencji przeprowadza ustalenia dot. faktycznego stanu sprawy oraz wpływu zdarzenia na zdrowie fizyczne i psychiczne dziecka. Przeprowadzone zostają osobne spotkania z dzieckiem, opiekunem oraz z innymi osobami mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu

4) Zespół ds. Interwencji weryfikuje poczynione ustalenia pod kątem zasadności:

- zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury/policji i zabezpieczenia dziecka poprzez odseparowanie od osoby krzywdzącej oraz udzielenia niezbędnej pomocy medycznej lub psychologicznej,

- złożenia wniosku o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rejonowego- Wydział Rodzinny i Nieletnich w Nowej Soli,
- poinformowania o zdarzeniu właściwego Zespołu Interdyscyplinarnego lub wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty",
- podjęcia działań naprawczych i intensyfikacji pracy z rodziną,

5) Wszystkie ustalenia zostają zapisane w karcie interwencji, której wzór stanowi załącznik nr 4. Kartę załącza się do dokumentacji rodziny zastępczej.

6) Zespół ds. Interwencji informuje rodziców/opiekunów o obowiązku Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli – jako instytucji- zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletnich do odpowiednich instytucji (prokuratura, policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskiej Karty"- w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia.

7) Wszyscy pracownicy Centrum i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

2. Zasady i procedury interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletnich przez pracownika instytucji.

1) W przypadku powzięcia podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone przez pracownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, zgłaszający pracownik ma obowiązek sporządzenia adnotacji urzędowej i przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

2) Następnie powołany zostaje zespół do ds. interwencji, w skład którego wchodzą Dyrektor i/lub Zastępca Dyrektora, psycholog i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej i/lub inny pracownik wskazany przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy w Nowej Soli.

3) Zespół ds. interwencji przeprowadza ustalenia dot. faktycznego stanu sprawy oraz wpływu zdarzenia na zdrowie fizyczne i psychiczne dziecka. Przeprowadzone zostają osobne spotkania z dzieckiem, opiekunami, pracownikiem podejrzanym o krzywdzenie oraz z innymi osobami mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu.

4) W sytuacji, gdy naruszenie dobra dziecka zostało potwierdzone, należy wszcząć postępowanie wyjaśniające, w trybie dyscyplinarnym wobec osoby, która dopuściła się krzywdzenia.

5) Jeżeli pracownik, który dopuścił się krzywdzenia, nie jest bezpośrednio zatrudniony przez Centrum, lecz przez partnera współpracującego, wówczas należy zarekomendować zastosowanie przyjętych w Centrum rozwiązań partnerowi współpracującemu, a w razie braku reakcji rozważyć rozwiązanie umowy z partnerem.

Rozdział 6

Zasady ochrony danych osobowych oraz wizerunku dziecka w instytucji.

1. Instytucja zapewnia standardy ochrony danych osobowych dzieci z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Pracownikom Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli nie wolno utrwalać i upubliczniać wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu) bez zgody opiekuna dziecka. Wyjątek stanowią wszelkie wydarzenia i imprezy masowe, warsztaty, szkolenia i grupy wsparcia organizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli, z których zdjęcia czy filmy mogą zostać opublikowane w mediach społecznościowych w ramach promocji działalności instytucji.
3. Zgodę na publikację wizerunku dziecka wyrażają w formie pisemnej rodzice zastępczy lub opiekunowie prawni.
4. Pisemna zgoda opiekuna powinna zawierać informację, gdzie będzie umieszczony/ zarejestrowany wizerunek dziecka w jakim kontekście wykorzystany.

Rozdział 7

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych.

1. Na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodziny w Nowej Soli dzieci nie mają dostępu do infrastruktury sieciowej.

2. Za treści, które oglądają na własnych nośnikach (telefony, tablety) odpowiadają rodzice, rodzice zastępczy i opiekunowie.

3. Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli w ramach swoich czynności służbowych poruszają z rodzicami zastępczymi kwestie bezpiecznego korzystania z Internetu. Tematyka związana z zagrożeniami (uzależnieniem cyfrowym oraz cyberprzemocą) są przedmiotem organizowanych szkoleń i grup wsparcia dla rodzin zastępczych.

Rozdział 8.

Monitoring.

1. Dyrektor PCPR w Nowej Soli wyznacza koordynatora ds. Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli.
2. Koordynator ds. Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem jest osobą odpowiedzialną za monitorowanie realizacji Standardów, za reagowanie na sygnały naruszenia Standardów oraz za proponowanie zmian w Standardach.
3. Koordynator ds. Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem przeprowadza wśród pracowników Centrum, raz na 12 miesięcy, ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów. Wzór ankiety stanowi Załącznik nr 5 do niniejszych Standardów.
4. W ankiecie pracownicy mogą proponować zmiany Standardów oraz wskazywać ich naruszenia w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli.
5. Koordynator ds. Standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem dokonuje opracowania ankiet wypełnionych przez pracowników. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje Dyrektorowi do zatwierdzenia.

6. Dyrektor wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom nowe brzmienie Standardów ochrony dzieci.

Rozdział 9.

Przepisy końcowe.

1. Standardy ochrony małoletnich wchodzą w życie z dniem 15.08.2024r.

2. Standardy zamieszczone są na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli.

3. Każdy pracownik PCPR w Nowej Soli oraz rodzina zastępcza znajdująca się pod opieką Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli zobowiązany/a jest do zapoznania się ze Standardami ochrony małoletnich przed krzywdzeniem oraz stosowania przyjętych w dokumencie zasad.

4. Koordynator ds. Standardów odbiera od każdego pracownika oraz rodziny zastępczej znajdującej się pod opieką PCPR w Nowej Soli oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami ochrony dzieci przed krzywdzeniem. Ww. oświadczenie stanowi załącznik nr 6 do niniejszych Standardów.

5. Pracownicy nowozatrudnieni w Centrum są zapoznawani ze Standardami niezwłocznie i w tym czasie jest od nich odbierane oświadczenie, o którym mowa w ust. 4.

DYREKTOR
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie
Aldona Perczyńska-Nalewajko

Załącznik nr 1
do Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

Jak rozpoznać przemoc?

Krzywdzenie dziecka należy rozumieć jako każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz zaniechanie działań ze strony osoby dorosłej, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka (definicja WHO). Krzywdzenie dzieci to też bezczynność społeczeństwa lub instytucji, a także rezultat takiej bezczynności, który ogranicza równe prawa dzieci i zakłóca ich optymalny rozwój. Można wyróżnić następujące wymiary zjawiska krzywdzenia dziecka:

- **przemoc psychiczna** - przymus, groźby, szantażowanie, krzyczenie obrażanie, wyzywanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, wyśmiewanie, lekceważenie,

- **przemoc fizyczna** – celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Za przemoc fizyczną uważa się : szarpanie, kopanie, przypalanie papierosem, popychanie, policzkowanie bicie ręką przy użyciu przedmiotów, klaps itp. Przemoc fizyczna powoduje lub może spowodować utratę zdrowia bądź też zagrażać życiu,

- **przemoc seksualna** – wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym takich jak gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (min. pokazywanie małoletniemu materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm)

- **przemoc ekonomiczna** – niezapewnienie odpowiednich warunków do rozwoju dziecka min. odpowiedniego odżywiania, ubrania, potrzeb edukacyjnych czy schronienia, w ramach środków dostępnych rodzicom lub opiekunom. Może to być również unikanie płacenia alimentów, zakazywanie członkowi rodziny pracy lub edukacji w celu zdobycia zatrudnienia, przywłaszczanie do swoich celów wspólnych środków na utrzymanie rodziny,

- **zaniedbanie** – niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych małoletniego przez rodzica lub opiekuna prawnego takich jak głodzenie, niedostarczanie odpowiedniej ilości jedzenia, nieodpowiednia higiena lub jej brak, niezgłaszanie się z dzieckiem do lekarza (gdy tego wymaga), brak leczenia mimo zaleceń lekarzy, niedopilnowanie w kwestii edukacji, brak przejawiania zainteresowania, w jaki sposób dziecko spędza wolny czas, jaki ma zainteresowania, problemy oraz potrzeby,

Występowanie pojedynczego objawu na ogół nie jest dowodem na to, że dziecko doświadcza krzywdzenia, jednak zawsze warto to zweryfikować. Jeśli jednak symptom powtarza się bądź występuje kilka objawów jednocześnie, prawdopodobieństwo, że dziecko jest krzywdzone wzrasta. Podejrzenie, że dziecko doświadcza przemocy jest szczególnie uzasadnione, gdy objawom towarzyszą określone zachowania rodziców lub opiekunów.

Osobami stosującymi przemoc są najczęściej osoby z najbliższego otoczenia dziecka – rodzice/opiekunowie, inni dorośli członkowie rodziny, osoby z kręgu znajomych. Mogą to być również rówieśnicy lub osoby dorosłe pracujące w instytucjach, w których przebywa dziecko. Najrzadziej osobami stosującymi przemoc wobec dzieci są osoby zupełnie przypadkowe, nieznane dziecku ani jego otoczeni

Przemoc wobec dzieci nie jest ściśle powiązana ze statusem społecznym czy materialnym rodziny; może zdarzyć się w każdym środowisku. Osoby, które krzywdzą dzieci, starają się to ukryć, zwłaszcza jeśli zdają sobie sprawę z tego, że to, co robią, jest niewłaściwie. Takie osoby zachowują się często wobec otoczenia w przykładny, niebudzący podejrzeń sposób.

Część osób krzywdzi dzieci, nie zdając sobie sprawy z tego, że to, co robią, jest niewłaściwe i może mieć poważne skutki. Może to być na przykład stosowanie kar fizycznych, potrząsanie niemowlęciem czy zawstydzanie lub krytyka dziecka. Takie osoby zwykle nie ukrywają swojego zachowania.

Na jakie zachowania ze strony rodzica/opiekuna warto zwrócić uwagę?

- Ignoruje urazy fizyczne u dziecka lub przypisuje odpowiedzialność za ich powstanie osobie trzeciej lub podaje przyczyny powstania urazu niespójne z objawem.

- Wykazuje brak (lub nadmiar) zainteresowania stanem zdrowia dziecka.

- Nie reaguje na płacz, ból dziecka, nie okazuje emocji podczas opowiadania o dziecku.

- Jest emocjonalnie niedostępny, nie reaguje na obecność dziecka, a w szczególności niemowlęcia.

- Ma negatywne lub wrogie nastawienie do dziecka, odrzuca je lub robi z niego kozła ofiarnego, obwinia za przemoc („to jego wina", „ona mnie sprowokowała").

- Ma niewłaściwe rozwojowo oczekiwania lub interakcje z dzieckiem (wysokie wymagania wobec obowiązku szkolnego, brak akceptacji błędów, oczekiwanie wykonywania zadań lub podejmowania zachowań, na które dziecko nie jest jeszcze gotowe)

- Stosuje groźby, surową dyscyplinę, w tym kary fizyczne.

- Wykorzystuje dziecko do zaspokajania potrzeb osoby dorosłej (np. poprzez angażowanie go w spory między opiekunami lub stawianie w roli opiekuna i powiernika osoby dorosłej).

- Nie zapewnia odpowiedniej socjalizacji dziecka (np. angażuje dziecko w działania niezgodne z prawem, nie dostarcza odpowiedniej stymulacji lub edukacji).

- Przejawia nadopiekuńczość wobec dziecka, izoluje je od rówieśników, kontroluje każdą jego aktywność.

- Przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym, np. podczas zabawy z dzieckiem.

- Jest bezradny życiowo, niezaradny lub w stanie zdrowia uniemożliwiającym zadbanie o potrzeby dziecka.

- Nadużywa alkoholu i środków psychoaktywnych.

- stosuje przemoc wobec innych członków rodziny.

Zachowania dziecka, które mogą być sygnałem, że dziecko jest krzywdzone:

- Wyraźna zmiana w zachowaniu dziecka – wycofanie, zobojętnienie lub nadmierne pobudzenie, problemy w regulacji emocji, które trudno wyjaśnić stanem zdrowia czy okolicznościami.

- Dziecko zachowuje się w sposób nieadekwatny do wieku, jest zbyt infantylne lub nadmiernie dojrzałe.

- Wyraźnie odmienne zachowanie dziecka w obecności rodzica/opiekuna oraz w towarzystwie pozostałych osób.

- Dziecko boi się rodzica/opiekuna.

- Długotrwały, silny, niemożliwy do ukojenia płacz.

- Opóźnienie w rozwoju fizycznym lub emocjonalnym.

- Strach przed określonymi osobami, sytuacjami, miejscami i nasilony niepokój.

- Problemy ze snem, koszmary senne, lęk przed zasypianiem.

- Moczenie, moczenie nocne, zanieczyszczanie kałem.

- Zaburzenia jedzenia, odmowa jedzenia lub nadmierne objadanie się, wymioty.

- Powtarzające się lub przymusowe zachowania seksualne.

- Dziwne lub nieadekwatne do wieku zainteresowanie seksem (np. dziecko jest nadmiernie rozbudzone, dużo mówi o seksie, używa zbyt dorosłego lub wulgarnego słownictwa, wykazuje znajomość szczegółów związanych z aktywnością seksualną).

- Przejawy zachowań seksualnych u dzieci przed okresem dojrzewania, np. zachowania odtwórcze, w tym kontakt ustno-genitalny z innym dzieckiem lub lalką, dotykanie lub proszenie o dotykanie okolic narządów płciowych, wkładanie lub próba włożenia przedmiotu, palca lub penisa do pochwy lub odbytu innego dziecka.

- Niechęć do przebierania się w towarzystwie innych.

- Samookaleczanie się, nadużywanie substancji psychoaktywnych.

Objawy fizyczne na ciele dziecka:

- pręgi na plecach, nogach i rękach;

- złamania;

- wybicia palców;

- pęknięcia skóry;

- strupy w miejscach przyczepu małżowin usznych do czaszki;

- krwawe wylewy do obu gałek ocznych;

- ślady po przypalaniu papierosem, przypominające pozostałości po ospie;

- zasinienia na ciele dziecka, szczególnie takie, kiedy jeden ślad pokrywa się z drugim;

- liczne, na różnym etapie gojenia, znaki odbitej dłoni na ciele dziecka;

- krwawe sine ślady na podeszwach stóp.

Objawy fizyczne wykorzystania seksualnego:

- Ciąża, która powstała u osoby poniżej 15. r.ż.;

- choroby przenoszone drogą płciową;

- obecność nasienia w otworach ciała dziecka;

- urazy genitaliów i odbytu dziecka;

- infekcje i stany zapalne okolic intymnych, zwłaszcza nawracające.

Symptomy wynikające z zaniedbania:

- Dziecko jest brudne, często nieprzyjemnie pachnie, nie jest prawidłowo pielęgnowane (np. pozostawiane przez długi czas w zabrudzonych pieluchach).

- Dziecko nie otrzymuje odpowiedniej opieki medycznej (np. nie jest szczepione, nie ma okularów, nie otrzymuje zaleconych leków).

- Dziecko jest ubrane nieadekwatnie do pogody.

- Dziecko opuszcza się w nauce, jest często nieobecne w szkole czy przedszkolu.

- Dziecko nie otrzymuje regularnych posiłków, jest głodne, kradnie jedzenie kolegom.

- Dziecko przebywa w otoczeniu nieprzystosowanym do swojego etapu rozwojowego, co zagraża jego bezpieczeństwu.

- Dziecko, którego stopień rozwoju na to nie pozwala, w szczególności dziecko poniżej 7 roku życia, pozostaje w domu bez opieki osoby dorosłej (pozostawienie dziecka w wieku poniżej 7 lat samego w domu, jako dopuszczenie do jego przebywania w warunkach niebezpiecznych dla zdrowia człowieka, stanowi wykroczenie z art. 106 Ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2119). Wykroczenie to może popełnić wyłącznie osoba mająca obowiązek nadzoru lub opieki nad dzieckiem. W przypadku starszych dzieci odpowiedzialność będzie oceniana indywidualnie, w zależności od tego, czy osoba pozostawiona była w stanie rozpoznać lub obronić się przed niebezpieczeństwem, które mogło (lecz nie musiało) zagrażać jego zdrowiu. Popełnienie wykroczenia ma charakter formalny, tzn. wystarczy dopuszczenie do przebywania dziecka w takich okolicznościach, żaden skutek w postaci np. uszczerbku na zdrowiu nie musi zaistnieć, aby można było mówić o odpowiedzialności z tego artykułu).

** Załącznik nr 1 opracowano na podstawie materiałów edukacyjnych i szkoleniowych Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę*

Załącznik nr 2
do Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA

Oświadczam, że w okresie ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/am w następujących państwach, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa:

1.....

2 .....

oraz jednocześnie przedkładam informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi/ informację z rejestrów karnych.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
Podpis

Załącznik nr 3
do Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

Oświadczenie o niekaralności

Ja niżej podpisana/y .....
(imię i nazwisko)

Zamieszkała/y .....
(adres zamieszkania)

legitymująca/y się dowodem osobistym .....

wydanym przez .....

Uprzedzony/a o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia wynikającej z art. 233 § 1 Kodeksu Karnego – „kto składając zeznania mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8"

oświadczam, że:

- nie byłem/am karany/a za przestępstwo popełnione umyślnie lub przestępstwo skarbowe

- nie jest prowadzone przeciwko mnie postępowanie o przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;

- korzystam w pełni z praw publicznych i posiadam pełną zdolność do czynności prawnych.

....
(miejscowość, data) (podpis)

Załącznik nr 4
do Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

KARTA INTERWENCJI

1. Imię i nazwisko dziecka

.....

2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia) – opis

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia

.....

4. Osoba podejrzana o krzywdzenie dziecka:

.....

5. Skład Zespołu ds. Interwencji:

.....
.....
.....
.....

6. Działania podjęte wobec dziecka (skierowanie do specjalistów, w tym jakich, oraz daty)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Spotkania z opiekunami dziecka (opis, daty):

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

8. Ustalenia planu pomocy (jeśli dotyczy)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

9. Interwencja prawna (właściwe zakreślić)

a. zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,

b. wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny,

c. procedura „Niebieskiej Karty"

d. inny rodzaj interwencji. Jaki? (opis)

.....
.....

10. Dane dotyczące interwencji (nazwa i adres organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji

.....
.....

11. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli organizacja uzyskała informacje o wynikach/działania organizacji/działania opiekunów dziecka

.....
.....
.....
.....

Załącznik nr 5
do Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

Monitoring Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem – ankieta

l. p.	Pytanie	Tak	Nie
1.	Czy zapoznałeś się z dokumentem Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem?		
2.	Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
3.	Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
4.	Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem przez innego pracownika?		
5.	Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem? (wpisz poniżej)		

Uwagi/poprawki/sugestie:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Załącznik nr 6
do Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem
Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli

Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

Ja niżej podpisany/a .....

(imię i nazwisko/ stanowisko służbowe)

oświadczam, że zapoznałam/em się z dokumentacją wchodzącą w skład Standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązującą w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowej Soli i przyjmuję ją do realizacji.

.....

(data i podpis)